

Lausunto 5.5.2022

Sivistysvaliokunnalle

Asia: HE 54/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi oppivelvollisuuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi.

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi oppivelvollisuuslakia, perusopetuslakia, lukiolakia, ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia, tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annettua lakia, vapaasta sivistystyöstä annettua lakia sekä valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annettua lakia.

Vapaasta sivistystyöstä annettuun lakiin lisättäisiin säännös oppivelvollisille suunnatun koulutuksen rahoituksen yhteydessä oppilaitoksen ylläpitäjälle myönnettävästä oppimateriaalilisästä. Kansanopistoyhdistys pitää esitystä erinomaisena ja katsoo, että se parantaa opiskelijoiden yhdenvertaisuutta. Kansanopistoyhdistys haluaa kiittää valmistelijoita erinomaisesta yhteistyöstä. Esityksessä todetaan, että tällä säädösmuutoksella ei ole taloudellisia vaikutuksia. Kansanopistoyhdistys toteaa, että muutoksen vaikutus oppivelvollisuuden kokonaiskustannuksiin on hyvin pieni. Yhdistys haluaa kuitenkin kiinnittää sivistysvaliokunnan huomion siihen, että oppivelvollisten koulutukseen kansanopistoille varattu resurssi on riittämätön, koska se on mitoitettu noin 650 opiskelijalle ja kevään yhteishaussa ensisijaisia hakijoita oli noin 1000 ja myös muilta sijoilta tulee voida ottaa opiskelijoita. Tähän Kansanopistoyhdistys on ottanut kantaa lausunnossaan selonteosta julkisen talouden suunnitelmaksi.

Esityksessä ehdotetaan laajennettavaksi 17 vuotta täyttäneiden oppivelvollisten mahdollisuuksia suorittaa oppivelvollisuutta lasten perusopetuksessa. Kansanopistoyhdistys pitää muutosta tarpeettomana, koska se vain pitkittäisi ongelmien ratkaisua. Kohderyhmälle on jo nykyisellään riittävästi vaihtoehtoja tarjolla, kun niitä hyödynnetään tehokkaasti. Kokemukset oppivelvollisuuden laajentumisen vaikutuksista ovat tältä osin vielä vähäisiä.

Osa nuorista tarvitsee toisenlaista oppimisympäristöä, jossa voidaan tukea esimerkiksi kielen oppimista, oppimisvalmiuksia, sosiaalisia taitoja tai elämänhallintaa. **Kansanopistoyhdistys haluaa kiinnittää sivistysvaliokunnan huomion siihen, että usein oppilailla, joilla on äidinkielenään muu kuin suomi tai ruotsi, olisi tarve varhaisempaan kielitukeen opetuksessa. Heidän peruskouluopintonsa pitkittyvät turhaan, koska tätä tukea ei useinkaan ole mahdollista antaa riittävästi yläluokkien sisältöintensiivisessä, nopeasti etenevässä ja itseohjautuvuutta vaativassa opetuksessa. Kansanopistot järjestävät aikuisten perusopetusta ja lisäksi suomen ja ruotsin kielen koulutusta vapaana sivistystyönä. Ne voisivat tukea osaamisellaan niitä nuoria, joilla on heikot oppimisvalmiudet sekä maahanmuuttajataustaisia oppilaita jo varhaisemmassa vaiheessa, jotta peruskoulun suorittaminen ei pitkittyisi.** Nykyisen lainsäädännön mukaisesti oppilas voi osallistua aikuisten perusopetukseen sinä vuonna, kun hän täyttää 17 vuotta. Vastaavasti vapaan sivistystyön kielikoulutukseen voidaan ottaa oppivelvollinen peruskoulun suorittanut ja vain erityisestä syystä henkilö, joka ei ole peruskoulua vielä päättänyt. Kunnista on oltu useilla alueilla yhteydessä alueen kansanopistoon, jotta 15–16-vuotiaiden mahdollisuuksia oppia suomea/ruotsia voitaisiin tukea paremmin kansanopistoyhteistyöllä. On yhteiskunnan sekä nuorten näkökulmasta sääli, jos tämä mahdollisuus jätetään käyttämättä.

Nykyiset säädökset eivät sitä tue, eikä käsillä oleva säädösmuutoskaan tuo parannusta tähän tilanteeseen.

Kansanopistoyhdistys esittää, että mahdollistetaan edellä kuvattujen nuorten tarkoituksenmukainen koulutusratkaisu säädösmuutoksin siten, että aikuisten perusopetuksen tai vapaan sivistystyön kielikoulutuksen keinoin on mahdollista tukea 15–16-vuotiaiden peruskoulun loppuun saattamista. Kansanopistoilla on erinomaiset mahdollisuudet toimia alueellisesti kielen oppimisen tukena.

Valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetussa laissa tarkennettaisiin eräitä oppivelvollisuusrekisterin ylläpitoon liittyviä säännöksiä sekä lisättäisiin opiskelijan henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan kirjatun ammatillisen koulutuksen opetuksen ja ohjauksen tuntimäärän tallentamisvelvoite. Kansanopistoyhdistys pitää tärkeänä, että oppivelvolliset saavat runsaasti lähiopetusta ja ohjausta ammatillisessa koulutuksessa. **Kansanopistojen järjestämässä ammatillisessa koulutuksessa tähän on kiinnitetty aina huomiota ja lähiopetuksen ja ohjauksen määrä on korkea. Kansanopistoyhdistys toteaa kuitenkin, että uusi tallentamisvelvoite lisää koulutuksen järjestäjien työtä entisestään.**

Suomen Kansanopistoyhdistys – Finlands Folkhögskolförening ry:n puolesta

Helsingissä 5.5.2022

Helena Ahonen
puheenjohtaja

Tytti Pantsar
toiminnanjohtaja